

J. A. H.-n har följat i min hem nära 50 år. Han
har ett fenomenalt minne och kan ordagrant och korrekt
äterge vad han hört eller läst långt tillbaka i tiden
för en 40 å 50 år sedan. Ordagrant kan han återge och
i detalj berätta om Nordamerikanska frihetskriget, Tur-
karna erövra Konstantinopel, Barmen som höll Napoleon
vaken etc. Han kan ännu uppräknat citat för vissa händelser
födelsedagar och märkesdagar m m. En berättelse eller händelse
försäkra J. A. H.-n vara sann. Det är Trisagärts dansen.
Det var bröllop i Trisagård och när de var i färd med att dansa,
kom en gäst in och bad om mat. Men de svarade, att de
inte hade tid att servera mat då. Så placerade gästen
en konstigt förmål i sin höf, under det han sade:
"Jag ska få dansa här till nån gång", varpå han försvann.
Sedan han försvunnit, kunde de inte slämma dansen. De
blev tröttnade och sågda efter honom. Han kom och tog bort
tingesten och genast släppte dansen. "Jag minns som
om det var i går." Så börjar han nästan alltid sina berättelser.

"Jag såg⁽²⁾ och läste som pojke om en "öfverstycke". Japans
kejsare skaffade Japan ^{deres} nya författning på '80-talet.
Efteråt följde han en framgångsrik krig mot Kina. For-
mosa erövrades från Kina. # En synnerligen vacker ut-
stuslagen hägring iakthogs på himlavalvet. Där antecknade
sig liksom två stora massor av krigsmän. De från söder
kommande rörde undan, och från motsatta sidan (öster?)
brände de på i rökliga massor på himmelen. Var detta varsel
om seger för japanerna? En annan hägring iakthogs
i Päleryd-fjärnskoops socken. På himmelen syntes höga
skoopsbladade tullar, stora vita hus, en insjö mid i gån
varande båtar samt en rökig massa - liknande krigsmän
i marsch (jag läste det i en Båns ålder)."

"Euligt folktron," säger Refr. G., "blev man av med
mössan eller annan medhavspest vid besök
i ett hus, där någon ej var döpt, om man ej
gav lösespenning. Jag minns så väl, hur vackert
en moder låg med sitt barn i sängen och jag kittade
på dem en stund. Därefter lade jag påsen - 4 Skilling -
på sängstocken vid kuddarna. Jag tog därpå fatt
i hättan och gick glad i hägen hem med ^{hustrun} mor. —
En kväll satt vi två uppe på kvällen - barnen hade
lagt sig - och lampan stod och brann på bordet.
Rummet var lyst och stilla. Plötsligt började det ringa i lamp-
glaset så högt, som om Jönings kyrkklocka klämtat
utaför fönstret. Det varade 3 å 4 min. Vi trodde lamp-
glaset skulle spricka. Då sa min hustru: "Nu gör
här lik!" Dagen därpå dog Refr. G.'s far hastigt. —
En dag gick Tina - hustrun - som bar ett barn under
sitt hjärta till Stensjö för att hämta mjölk. En man där
hade några dar frukt skjutit sig. Hans kläder hängde till

fortvinga precis där jag skulle gå. Och när jag såg hälet
i rocken, blev jag gräsligt rädd. Pojken, som sedan förhåll
fick skriket, när han blev bortrust. O ä. Han ropade
ofta: 'Se här! Se där!' 'Sicket du gör med Karl! Han kom
allt till min ^{bädd} om nätterna och ropade högljutt: 'Mamma, mamma!'
Detta förvånades mer & mer, och utbrutten blev allt häf-
sigare. Någon gång svar han också. Allt skedd om nätterna
Vi 2 års ålder blev han aldeles fri från detta svära. Någon
sa' till oss: 'Tinget I bara tagi lite tyg från honom, som
sköt sig, skulle nog pojken bli bra.' Vi fingo reda på att en
person hade en gammal paraply-nästare bara raddas -
hanne raddade oss att bränna upp den och sedan blanda
något av askan i den mat, pojken skulle förtära - i
fyra skiften, d. v. s. en gång vid varit månskipte under
en månad. Pojken visste ej något om denna lillsak, men
han blev helt återställt, fast jag ej vill tro, att det berodde
på detta utan på en högre makt, ty jag had ofta för
honom, att han skulle bli bra, - tillägger gamla Tins Gustaf
son.

^{70²}
Födelsedagar ^{firades} aldrig, säger Joh: N. Nilms inte, att i fi-
 rade dessa, inte ens 50-, 60- o. s. v. årsdagar. Men på somar
 är ha de firats. Den första födelsedagen, som firades,
 var 70-årsdagen på Brunnköp i Eldsberga. Då till-
 ägnades Joh: N. bl. a. en hyllningsdikt, som var författad
 av L. H. Lötter Walling. Den dikten, som var textad med
 blått och rött färg och inramad av en list målad i violet
 färg med röda rosor och gröna blad i hörnen, hade följande
 lydelse: "Johannes Nilsson. 70 år i dag du fyller! Ung-
 dommod och hälsa är din levnadsdag förgyller!
 Nå det ännu så feibli i många, många år, att du lika
 prigg och bry, ibland oss vara får! Alltid färdig är du!
 Kör vadhelst som givs; Bland bilar, hästar, tröskor,
 lika bra du livs! Aldrig sur och mulen! Hjälpsam är
 du jämt. Alltid glad och livad, upplagd för ett skämt!
 En vän du är för alla, för barnen allra mest. De hälsa
 "varan Nisse" på dagens lilla fest! I hälsningarna enas vi
 alla här i stan! All lycka till vår Nilsson på denna födelsdag!"
 (På baksidan står: Från Familjen Hägg, Baron Stjerncrona och Fru Walling). 10.2.1922.

Fria vpt!

Bröllopet firades 1884 på Krontorp i Eidsberga, då följande
hänade som kusk. Gården ägdes av godsägare Karl Petterssons.
"De bestodo bröllopet." Elof Hansson, som nu bor på Åsder i Halmstad,
höjde för brudparet till prästgården. Vignelföräntare var kyrkoherd Linné.
Vi bjöds på gästmiddag efter vigseln. Hela vägen var sandad från hus-
vudbyggnaden till vår bostad. Stämningen var hög. Vi kände oss
lyckliga, jag och min hustru, som tjänat på Sundby gård i Tillinge.
Allt husgeråd^x hade Joh. N. själv skaffat, och hustrun mö-
ljde åtskilligt från Sundby. Under 7 år hade vi brevväxlat.
(^x kostade alltsammans 72 kr.) Det var roligt att vara gift och äta
vid eget bord. Det var så livsamt och vi voro så belåtna med det.
(^o Bruden hade svart klänning men bar ej krona eller slöja.
Min bror och hans hustru följde brudparet.)

Kom till Halmstad vid 14 års ålder. Var vaktpojke
i Marbäck och blev sedan sadelmakare och sjöman.
Det var sed, att mindre farkoster ej skulle lämna en
hamn på en fredag. Avsejade man denna dag, blev
det oväder, motvind och misskälligheter. Stora fartyg
ville man helst låta ligga kvar i hamn under helgdag.
Det var ej ömtyckt till sjöss, om man vislade, ty då blev
det oväder, och att spjunga och vara glad ansågs ej riktigt
passande, ty det kunde gå på tok, om respekt saknades.
- De gamla talade ett helt annat språk i Halland för "gam-
ladansta" - Jag firade första gång min födelsedag, när
jag var 50 år. Då fick jag extrakaffe. Fattiga bönder firade aldrig
någon högtidsdag utom jul, påsk, pingst o. s. v. Inte herrskap heller.
Ibland kunde de icke begrava sina döda. Därför togo gästerna
med sig "förning". Att se på lik, när det var klätt, var en sed
som både ^{äldre} gammal och barn skulle iakttaga. Man kände sig
ibland kuslig till mods, men man tillhölls att röra vid likets
händer, och då hade man inte ont av det. Alla besökare
blevo ljudna på kakor, sötorl eller annat gott.
* barn och hävstbjörn i allmänhet.

Her äro några arman har A. P. Gustafson berättat om sitt rika minnesvärda.
Var först raktprick och blev sedan arbetare vid byggandet av Halmstad-
Göteborgs järnväg samt Gävle-Halabanan. — I Tönnersjö bodde en krak-
ryggig gammal ful^{"skrogfull"} karling tillsammans med sin man i en f. d.
basta. Hon brukade gå ut på julaften, när hon kokat julgrädet,
och höll i ^{den} hanteln av grädet (grädet låt hon stå kvar inne)
samt gick runt stugan 3 ggr. Sedan lyftes hon åt alla fyra
väderstrecken och fick då reda på huru många besvärningar,
dödsfall, olyckor på jorden, som komma att ske under följande år.
"Så många från Boarp, så många från Tostarp, så många
från Halabygget och så många från Roskhult och Kilshult." "Detta
är det märkvärdigaste men säkert är det," säger A. P. G. n. Två huf-
tuigar drumbnade samtidigt, och gumman hade förut sagt, att
sådant olyckor skulle hända på Backasjön. Alla människor voro
rädda för att möta henne: "det gick galet." "Så sant jag sitter
här," fortsätter A. P. G. n. "kunde hon säga, vad dagen hette, då någon
var född. Du, Anders, är född under en lycklig stjärna. Det
kommer att gå dig väl." Och jag har i stort sett alltid haft tur.

Märkvärdigt är det också, att hennes gäss ²är får aldrig
leva lagna av någon räv, under det att grannarnas djur
ofta leva ihjäl bitna eller bortbörade. Fem pojkar - somr till
Sven i Kultabo - hade kastat sten och slagit ihjäl en gässling.
Bonden ville inte betala gumman för gässlingen. "Nå skall din
bästa mjölkko ligga död på fästet, där hon står tjurad." På
kvällen låg hon slendöd. — Hilleböjla satte en framfötterna
på hästar och kor, för att hindra dem att ta ut stigen i
sin fulla längd. De voro gjorda av en rak ekbock, varu
voro fästade två lagar av samma träslag
På fären fästade man en enböjla mellan ena frambenet
och halsremmen, vid vilken hängde en klocka. —
En vederstyggelse var det att se, vad som försig gick
i kyrkan (mitt i korst) med ogifta kvinnor, som hoppat att
skaklarua (= få barn). För gudstjänsten placerades en
sådan kvinna på en stol (eller pall), och sedan fick
vem som ville (även barn) gå fram och spotta på henne.
Jag och min mor, som en gång kommo in i kyrkan, fick se en
kvinna sitta där, gingo förbi henne men vånde bort våra ansikten och
spottade ej.

Fortsättning: Med renlighet var det dåligt ställt. Man badade aldrig och ej heller tvättade man sig över hela kroppen. De, som arbetade i mossgravar med förupptagning, tvättade särskilt ö händer på kvällarna, men på den övriga delen av kroppen fick smutsen sitta kvar. Därför blev huden skorrig, och skinnet sprack på vintern. Som vaktning fick man bära liten kvarerkammardamning & smutsig, nästan aldrig byttes skjortor, och fick man en annan av en kamrat, så var den lika svart som ens egen. Lössen brivdes bra i hår & kläder. När färren hölls i stalla, hade man ofta som kridfördriv att gräsa mossans insida mot häret. Sedan plöckades ohysan bort och släpptes i vattnet. De små djuren fjällade med strömmen men hade en förunderlig förmåga att fastsitta på grässtrån o. a. Tänderna skölles ej alls. Sällan drog man ut mjötkäänderna, och därför blev många klövtänder; den ena tanden växte bakom den andra. Både stora & små hade äron fulla med vad ö "skit". - Som kallare bl. a. i Hälsingland fick den glade Halland' ofta pröva sina krafter både vid arbetet & slagmål. H. P. Gustafsson, som vägde 102 kg utan kläder, var mycket stark. Tärna tyckte om att

ungar och järnvägsarbetare, men deras förtjänst, som varo svart-
spjuka, lade sig i försät och drog kniv. De fingo sitt belatt kritteras
i knytnävs slag på kaken. Så den spräcktes, med skarvjärns bultar
och finska katter, då pek och långfinger stöckades under ögonen.
Tobak. Mest "nyttjades" Göteborgs släng tobak, som tuggades
och ^{som bussar} sogs ^{från} i flera omgångar eller flera gånger, innan de lades i en
ask av trä. På kvällen lade de bussarna till förbrukning på hä-
gelstenar ovanpå "utliggarna" på ildstaden. Sedan gnuggades de
sönder mellan händerna och stoppades i pipan. Det lukta så fly för
den onde. Fumtinen rökade lockade körsbärsblad, som de uppsamlat
på hösten. Mest användes krötpipa / Fähyre = färsherde. Per hyre i Ros-
hult så en gång, och när han går bort, så ska han vända hela
"röven" åt sockerborna, "för och han hatt dautit belatt och dautit må mad".
"Detta är dagens sanning!" När begravningsföljet kom till Djärnsbolet, var
där en le, vid vilket snön lagt sig i en driva. Långslån, på vilken
kistan var placerad i en korg (~~en~~), väcke, kistan föll av och locket
lossnade. Liket jämte kläderna ramlade ut i snön. Och den döde
låg näsegrus på vägen med bakändan vänd uppåt. /

Ross har en rik fond av minnen ö. upplevelser från många platser i Halland. Som barn vaktade han boskap. Sedan började han binda laxgarn, vars storlek stod i proportion till hemmanens ytvid. Så bands för en helt mantal 25 famnar garn och för ett halvt 12½ famnar o.s.v. Garnen sattes i havet och fästes vid pålar, som stod i rätt linje. Ett stycke längre ut i havet sattes ett garn, som bildade "karst eller kammar" med en öppning mot det första garnet. Mot denna ingång sätte laxen kurs. Fisket började den 1 mars, då laxen kostade 4 kr. skålpundt. Vid midsommartid såldes mindre laxar - börtingar - för 50 öre skålpundt. De såldes i Falkenberg. Erhölls endast 2 laxer i garnen. Stoppades dessa i en par gamla byxor, vars öppningar nedtill varo igen sydda. De kuros grönst över ena axeln den en mil långa vägen till Falkenberg. - Vid vinterfisket gick man ut på en koskerbåt till den plats, där mäsar flöjg omkring i stora flockar. Om sommaren fiskades på djupet - ända till 14 famnar. Fisk och kalja fångades på krok, som försetts med agn av tobissillar och flatfisk, som togs i nål. "Vagare" (kutlingar, lästrecken) angåvo platsen.

Sillen fiskades nära land med garn - "naringar". Alltid har det samlat mycket sill vid Uggjarps strand. Först sedan en flagga gått i topp - på sommaren bl. 6 och på vintern bl. 9 - började pångningen av sillen. Ett hunnus kunde få ända till 300 lass efter en storm. Vi barn brukade lägga ut rävsakar i ljunger på vintern och fångade mycket räv. Rördjuren sökte sig till höst, där det alltid var något att lura av (döda djur o. a.). Ett djur, som själv dött, lades ut på huden. Dessa ätel hittade rävarna snart. En morgon kom R. för att ryfva sasen, och i denna hade fastnat en vacker korsräv. Det blev bräcka! Vi skulle resa till Götäborg med potatis, och rävskinset ville vi ha med. Rävne fladdes och skinset krängdes på en bräda, som kallades "tana", vilket var gjort så, att den medelst skruvar kunde ökas på längden och bredden. Skinsket var vänt med köttssidan ut och sattes framför eldhärden. Men genom värmen blev det knorrigt på härsidan, varför det måste säljas billigt - 12 kr. "Strandvärkingar" - liksom av försluckade sjömän - blevo begravda antingen på grässtranden eller låsade sjövmördarna i en höll av kyrkogården. År 1841 eller 42 smittades alla på en gård av kolera och dögs utom en pige och en dräng som druckit gott brännvin och följande. Dessa döda begravdes på en sandallmaning, vilket område sedan kristnades av prästen i socknen.

"Min bror² mor hade aldrig byxor på sig. Jag sydde sådant av bomullsflanell och gav henne, men hon ville inte ha dem på sig. Särken, som vävdes och syddes för hand, fick ersätta byxor och väl även andra underkläder. Den var gjord av två slags ^{delar} ^{lar} delningar. Den översta delen hette "applöd" och var av bomull, och den nedre delen, som kallades "närdaib", var av "klaggar" - tjockt linne. Över på särken hade man ibland hemstickade ylletröjor. Strumporna räckte bara till knäna och hölls upp av band, som vävdes i hemmen och dels köptes. Dessa band, som aldrig knöts om benet utan virades i flera varv med ändan instucken under "bandsaget", voro stundom vackert utsirade. Den innersta kjolen kallades skubb och var vadderad som en sälg täcke. Över på denna kuross ett par tre kjolar till. Männen kuross vid kalas o.d. vadderade förhången om halsen i st. för kragar och rosätter. De användes även i vardagslag för att skydda skjortan."

En gång, när hon bar på en dotter, blev hon
plötsligt skrämmd av en hund, som gav skarp mot
hennes. "Det var inte bra," skrek hon till. Flickan
fick strax efter födslen skriket: hon tog till att
gråta varje kväll vid en beständigt lid. Modern rådde
då Josefine att söka få blod av hunden. En quibbe
kallad Tittluden skar hunden i arat, och blodet fick
droppa på en sockerbit, som flickan fick suga på.
Efter detta upphörde hon att högljutt gråta. — En kväll
gick hennes morfar in i skogen till en kvarn för att
mala säd. En skogsruvna kom då in genom dörren
och slängde sina stora bröst upp på sina armar. Mor-
fadern tog då en grytked med gröt och slängde på brö-
sten. Hon for ut genom dörren med ett skrik: "Här
är ej värt att slamma över näthan. Något kan ju hända,
tänkte manmen och gick tillbaka hem genom skogen.
Då hörde han plötsligt, att någon skrek: "Spälv göra, spälv få!"
På morgonen var kvarnen urbruten. "Detta har min mor
sagt om," avslutar fru H. sin berättelse.